

NOTAT OM SOMMERHUSVEJE PÅ FANØ

Indledning

Der har gennem mange år været diskussion om vedligeholdelsen af sommerhusvejene på Fanø. Både i de enkelte grundejerforeninger og på de halvårslige dialogmøder mellem Fanø Kommune og foreningerne.

Tendensen har været, at hver diskussion så at sige starter forfra, idet fælles erfaringer og lovgivningsmæssige muligheder og begrænsninger ikke lægges til grund.

Der er derfor enighed mellem Fanø Kommune og grundejerforeningerne om at udarbejde dette statusnotat, så der fremover er et fælles grundlag for drøftelser af udfordringerne med vedligeholdelsen af sommerhusvejene.

Notatet munder ud i overvejelser og forslag til tiltag til løsning af nogle af de vigtigste problemer.

Problemstillinger

Når man lytter til de problemer, som de mange sommerhusejere giver udtryk for, er det især hastighed og støvgener, der går igen.

Støvgener optræder kun i perioder med tørre sommerdage, hvorimod hastighedsproblemer optræder året rundt.

Det forhold, at sommerhusvejene er private fællesveje, gør i mange henseender vedligeholdelsen til en udfordring for de enkelte lodsejere (sommerhusejere) hhv. grundejerforeninger i områder grundejerforeninger selv står for vedligeholdelsen. Her har ejerne/grundejerforeningerne som udgangspunkt selv ansvaret for vedligeholdelsen i modsætning til de offentlige veje, hvor Fanø Kommune står for vedligeholdelsen.

Hastighed

De fleste af sommerhusvejene er smalle, bugtede grusveje – typisk udlagt med vejbredde 3,5 m eller måske 4,0 m – dog er der flere vejstrækninger, hvor vejudlægget over tid er skredet, og hvor vejen enten ikke ligger som oprindeligt udlagt, eller hvor vejbredden over tid er øget på grund af u hensigtsmæssigt udførte vedligeholdsarbejder.

Vejene anvendes ikke kun af kørende, motoriseret trafik (person- og lastvogne), men for en stor dels vedkommende også af gående og cyklister. Specielt bilers hastighed skaber utrygge rammer og nogle gange også farlige forhold for cyklister og gående.

For at få et mere præcist billede af problemerne har Fanø Kommune i samarbejde med grundejerforeningerne lavet hastighedsmålinger på udvalgte vejstrækninger, hvor hastighedsproblemerne opleves værst.

- På Slunden i Rindby var der 23 biler ud af ca. 8.500 målte, som kørte over 50 km/t - men under 60 km/t. På Gøgevej var det 1 ud af ca. 3.500 målte. For gående og cyklende opleves 50 km/t som meget stærkt. En del af sommerhusejerne, kører selv for stærkt.

- På Lodne Bjerge og Peder Aares Mark i Sønderho er der i 1. halvdel af 2022 foretaget fartmålinger. Her er der ved samlet ca. 1.400 køretøjspassager målt, at 55-60% kører over 20 km/t, mens 2-4% kørte over 30 km/t – én bilist kørte over 70 km/t.

Der er nok ingen tvivl om, at der køres relativt stærkest på vejstrækninger, der er bredest og rette.

Chikaner som bump eller indsnævninger af vejene kan overvejes – særligt dér, hvor vejudlægget ad åre er "skredet", og hvor vejene nogle steder er blevet 1-1,5 m bredere end de oprindeligt er udlagt. Indsnævninger vil formentlig ofte kunne anlægges forholdsvis billigt ved opfyldning med sand/grus, så indsnævningerne derved også kan falde naturligt ind i terrænet.

Spørgsmålet er, om enkeltstående chikaner vil betyde nedsat hastighed eller, om der skal opstilles mange med meget kort afstand for at der opnås nogen mærkbar effekt. Det sidste kan være uforholdsmæssigt dyrt og kan i stedet give udfordringer med at få afviklet den nødvendige trafik på sommerhusvejene.

Det bør overvejes at lave forsøg med indsnævninger og chikaner på udvalgte forsøgsstrækninger, hvor høj hastighed særligt opleves som et problem.

Det har også været drøftet at opsætte skilte, som angiver max. hastighed på 20 eller 30 km/t, men p.t. er der ikke lovgivningsmæssig mulighed (hjemmel) for en sådan skiltning. Der laves statslige forsøg i visse kommuner om disse muligheder, der efter en 3 års forsøgsperiode skal evalueres og måske omsættes til ny lovgivning. Sønderjyllands Politikreds deltager ikke i denne forsøgsordning, så en ændret praksis mht. skiltning på Fanø vil i alle tilfælde ikke være en mulighed de kommende (måske) 5 år.

Der er enighed mellem kommunen og grundejerforeningerne om, at én af de bedste indsatser nu er en adfærdsbearbejdning. Det kan f.eks. ske ved udarbejdelse af en fælles Code of Conduct for færdsel på Fanøs sommerhusveje. Samtidig kan der kigges på eventuelle indsnævninger/chikaner på udvalgte forsøgsstrækninger.

Støvgener

Især på de gennemgående grusveje er der i tørre perioder problemer med støv. Især for sommerhusgrunde med opholdsarealer tæt på vejen.

I Rindby er der gennem flere år anvendt forskellige produkter til støvbekæmpelse. Senest er der med godt resultat gennemført et forsøg på Store Klit og Strandgårdsvej med et produkt, som hedder Stradasalt MG Kombi.

Produktet indeholder 47 % magnesium chlorid, 51 % vand og 2 % andre salte. Det anvendes normalt som et miljøvenligt alternativ til traditionelt vejsalt på grund af et væsentligt lavere indhold af chlorid til optøning af is og sne, men kan også anvendes til støvbekæmpelse. Det giver en hurtig og længerevarende effekt med hensyn til støvbekæmpelse på grusveje.

Esbjerg Kommunes Miljøafdeling har vurderet produktet og havde ingen bemærkninger til anvendelsen heraf til støvbekæmpelse.

Stradasalt MG Kombi er forholdsvis dyrt og vil i Rindby kun blive anvendt på de gennemgående veje i de meget tørre perioder.

Vejvedligehold

De fleste sommerhusveje på Fanø ligger hen som grusveje, hvor vedligeholdelsen består i dels at grade/slæbe vejen, så gruset jævnes ud til et køreunderlag, dels at tilføre nyt stabilt grus efter behov.

I perioder med megen nedbør køres vejene relativt hurtigt op, så der igen skal foretages vedligeholdelse.

I Sønderho har oplevelsen været, at det særligt sker dér, hvor der køres med høj hastighed eller i kurver/sving. Paradoksalt nok, er vejoverfladerne specielt sårbare lige efter en grading, idet løst lejret sand/grus, der er slæbt ned i de tidligere og netop ”reparerede” huller hurtigt fyldes med regnvand (pga. stor porøsitet i materialet) og derved bliver ustabil som køreunderlag, der let køres op.

I 2022 er der derfor i Sønderho ændret i vedligeholdelsespraksis, så vejarealerne kun grades/slæbes dér, hvor behovet er absolut størst. Dette kræver lidt mere omhyggelighed af entreprenøren, men ser også ud til at give en noget bedre løsning, der holder længere – dog givetvis også afhængigt af faktuelle regnhændelser.

Enkelte steder er der andre steder på Fanø anvendt såkaldt OB-belægning, som består af et lag bindemiddel (tjære), der efterfølgende afdækkes med et relativt grovkornet stenmateriale. Vejene her fremstår som grusveje, men har en fast overflade lig asfalt.

Udfordringen ved denne løsning er, at vejene så ikke længere kan slæbes, men kræver anden udbedring, når der kommer huller. Samtidig kan belægningen alt andet lige medføre, at der bliver kørt med større hastighed.

Egentlig asfaltbelægning af sommerhusvejene gives der ikke tilladelse til fra Fanø Kommunes side. Fra grundejerforeningernes side er denne løsning heller ikke ønskelig af hensyn at fastholde et præg af sommerhusområde og ikke egentlig byområde.

Organisering af vejvedligehold

Vejene i Fanøs sommerhusområder er som nævnt, overvejende private fællesveje, hvor de enkelte grundejerforeninger/vejlaug (de lodsejere som grænser op til en vej) selv skal stå for organisering og betaling af vedligeholdelsen. Hvor der er særlige udfordringer med selv at organisere vedligeholdelsen af private fællesveje, kan lodsejerne forespørge kommunen om at overtage vedligeholdet. Hvis der er 2/3 flertal blandt lodsejerne ved den enkelte vej, kan kommunen overtage vedligeholdelsen og hertil opkræve de nødvendige vejbidrag til dækning af omkostningerne.

I Rindby er det ca. 2/3 af vejene, der vedligeholdes af kommunen. I Sønderho er det alle sommerhusvejene. I praksis foregår det ved, at kommunen opkræver bidraget, mens grundejerforeningen har dialogen med den valgte entreprenør om den konkrete vedligeholdelse. Fakturaer fremsendes til grundejerforeningerne til kommentering førend kommunes betaling.

Der er udarbejdet et forståelsespapir mellem kommunen og grundejerforeningerne, hvor samarbejdet og ansvarsfordelingen er beskrevet.

Forslag til nye tiltag

Kommunen og grundejerforeningen er enige om at udarbejde et forslag til fælles Code of Conduct om færdsel på sommerhusvejene.

Her skal det i kort og let forståelig form beskrives, hvordan man bør opføre sig på sommerhusvejene.

Tanken er, at udbrede Code of Conduct til sommerhusejerne, sommerhusudlejningsbureauerne (til lejere), campingpladser, håndværkere, rengøringspersonale osv.

Herudover skal det overvejes, om der er vejstrækninger, hvor der med fordel kan udføres forsøg med indsnævringer og chikaner.

Fanø, den 21. januar 2023

Fanø Kommune
Grundejerforeningen Sønderho Sommerhusområde
Fanø Vesterhavsbads Grundejerforening
Rindby Strand Grundejerforening
Grundejerforeningen Bjerges Leje
Grøndal Grundejerforening
Vester Engen
Skovly